

PORTRET

Auteur
Sabine Cocquyt

Tekst: Frederika Hostens
Foto's: Geert Verheyden

Waarop wacht de samenleving om verkeersveiligheid ernstig te nemen?

Met de regelmaat van een klok horen we berichten en verzuchtingen over fileleed. Het leed dat de vele verkeersongevallen veroorzaken, lijkt minder aandacht naar zich toe te zuigen. Nochtans duurt dat verkeersleed veel langer en is het veel ingrijpender dan het dagelijkse fileleed. Sabine Cocquyt ondervond 26 jaar geleden zelf welke ravage een verkeersongeval kan aanrichten. Toch is een gesprek met haar vooral een gesprek over hoop.

Het gebeurt op een zondagavond in februari 1990. De ouders van Sabine Cocquyt zijn net met pensioen. Ze rijden met drie van hun zeven kleinkinderen van Breendonk naar hun huis in Brugge, klaar om een krokusvakantie lang voor hun oogappels te zorgen. Op een kruispunt loopt het fout. Een wagen die wil afslaan, rijdt op hen in. Sabines ouders sterven binnen het uur na het ongeval. Haar zoon Dries is in levensgevaar. Zijn neef Nicolas is zwaargewond, de broer van Nicolas lichtgewond.

“Lotgenoten proberen de positieve kracht bij elkaar naar boven te halen.”

Dan stopt het leven, zou je denken. “Maar neen, dan stopt het natuurlijk niet”, vertelt Sabine Cocquyt 26 jaar later. “Dries was ons oudste kind, hij was toen negen. We hadden ook nog twee dochtertjes van zeven en vier jaar. Mijn man en ik spraken meteen af hen de dingen te zeggen zoals ze waren, niets te verdoezelen. We vertelden hen de volgende ochtend dat hun oma en opa dood waren en dat hun broer kon sterven. Het heeft geen zin om daar doekjes om te winden, vind ik. Ook aan kleine kinderen vertel je het best op hun maat zo eerlijk mogelijk wat er aan de hand is, hoe klein ze ook zijn. Als er iets ergs gebeurt met een kind, is het belangrijk dat broers en zussen zich niet buitengesloten voelen. Ik ben ervan overtuigd dat dit helpt in het verwerkingsproces, ook al probeer je in zo’n situatie als gezin gewoon te overleven.”

● **Verder met een hersenletsel**

Na het ongeval lag Dries 22 dagen in coma. “Door het hersenletsel was hij halfzijdig verlamd. Ontwaken uit de coma betekende voor Dries opnieuw beginnen. Alle handelingen of bewegingen die hij als baby, peuter of kleuter geleerd had – zitten, staan, praten, zindelijk zijn, zelfstandig eten – moest hij opnieuw leren. In vergelijking met veel andere lotgenoten met een niet-aangeboren hersenletsel (NAH) was de acute revalidatie van Dries vrij kort. Hij verbleef ‘slechts’ acht maanden in het kinderrevalidatiecentrum in Pulderbos.”

Als Sabine over de zorg en omkadering in het kinderrevalidatiecentrum spreekt, kleurt haar stem warm en dankbaar. Als ze het over de periode daarna heeft, galmen de vele vragen die toen op haar afkwamen nog na. “Zolang je kind in een revalidatiecentrum verblijft, krijg je als ouder raad en steun van professionele hulpverleners. Na de revalidatie valt die hulp grotendeels weg terwijl je ze net dan zo hard nodig hebt. Het was een knelpunt 26 jaar geleden en dat is het nu nog altijd, dat hoor ik van andere ouders die een kind met een niet-aangeboren hersenletsel hebben. Hoe moet het verder met de school? De vrienden? De hobby’s? En wat na de schoolloopbaan?”

Iemand met een niet-aangeboren hersenletsel is niet alleen een stukje van zichzelf kwijt, maar ook zijn positie in het gezin, zijn vriendenkring ... “Het moeilijke is dat die persoon een gezond iemand geweest is zoals jij en ik. Iemand met talenten, met een persoonlijkheid, met beperkingen en mogelijkheden. Door het hersen-

letsel zijn er allerlei dingen in het functioneren van die persoon kapot. De NAH-patiënt en de omgeving hebben lange tijd nodig om daaraan te wennen. Sommige mensen wennen daar zelfs nooit aan, ze blijven als het ware vanuit hun oude programmering functioneren en lopen daarin soms helemaal vast.”

“Verkeersveiligheid is in mijn ogen nog te veel een zaak van het individu.”

● Wegwijzer en lotgenotencontact

Sabine Cocquyt ontdekte dat er voor kinderen met een niet-aangeboren hersenletsel ook na de residentiële revalidatie wel degelijk hulpverlening bestaat. “Alleen kwam ons gezin er meestal eerder toevallig, via via of veel te laat op uit. Ik hoorde andere gezinnen met een jong verkeersslachtoffer soortgelijke verhalen vertellen. Ik was dan ook blij met de oprichting in 2007 van Rondpunt, een vzw die informatie en expertise deelt over de gevolgen van een verkeersongeval en de rechten van alle betrokkenen verdedigt. Een van hun eerste actiepunten was de uitgave van ‘Als het verkeer je raakt’, een wegwijzer voor slachtoffers van een ernstig verkeersongeval. Het is een hulpmiddel om te weten waar je recht op hebt en waar je daarvoor terecht kan. De gids wordt elk jaar geactualiseerd en is beschikbaar bij ziekenfondsen, zieken-

Lotgenotencontact

Over-Hoop bevordert het contact tussen ouders met een jong verkeersslachtoffer (van 3 tot 35 jaar) en tussen jonge verkeersslachtoffers onderling. De vzw informeert ouders en jongeren rond uiteenlopende thema’s en maakt hen wegwijs in het bestaande hulpaanbod. Op ontmoetingsdagen is er ook aandacht voor de broers, zussen en grootouders. Over-Hoop verwoordt ook de belangen van de verkeersslachtoffers en hun families naar de overheid en het brede publiek.

Contact voor (groot)ouders:

Sabine Cocquyt, tel. 016 47 23 88,
www.over-hoop.be, info@over-hoop.be,
www.facebook.com/groups/over.hoop

Contact voor jongeren:

www.over-hoop.be/brain-storm,
brainstorm.jongerenwerking@gmail.com,
www.facebook.com/brainstorm.jongerenwerking

huizen, revalidatiecentra, politie ... Je kan hem ook raadplegen op www.rondpunt.be.”

In 2008 richtte Sabine Cocquyt samen met zes andere gezinnen Over-Hoop op, een lotgenotenwerking voor families met jonge verkeersslachtoffers. “Dat initiatief

Sabine Cocquyt: “Na de revalidatie valt de hulp grotendeels weg terwijl je ze net dan zo hard nodig hebt.”

is onder meer gegroeid vanuit de vaststelling dat de noden niet verdwijnen. Ze blijven aanwezig. Met ups en downs kom je van de ene situatie in de andere terecht en als het ene probleem is opgelost, dient het volgende zich al aan. Eerst heb je vragen rond de integratie op school, daarna rond relaties en seksualiteit, nog later rond wonen en werk. In de lotgenotenvereniging hebben we maar enkele tellen nodig om te weten waarover we het hebben. We wisselen ervaringen uit, positieve en negatieve. We wisselen tegenslagen uit en vertellen elkaar hoe we die te boven zijn gekomen of proberen te komen. Het woord 'hoop' zit niet voor niets in de naam van onze vereniging. We proberen de positieve kracht bij elkaar naar boven te halen, elkaar op zo'n manier te helpen dat elk gezin ook zelf verantwoordelijkheid kan opnemen en niet alleen afhankelijk is van hulpverlening."

“Met korte termijn verontwaardiging na een ongeval veroorzaakt door iemand die te veel ophad of te snel reed, komen we er niet.”

● Contact met veroorzakers

De bestuurder die in februari 1990 het ongeval op de N16 veroorzaakte, had twee promille alcohol in het bloed. Dat staat gelijk met twaalf tot veertien pinten bier. "In een fractie van een seconde kan het dan foutlopen. Wie zoveel gedronken heeft, beschikt niet meer over alle concentratie en reflexen en loopt het risico een situatie fout in te schatten. Ik kan dat nu vrij rustig vertellen, maar er zitten vele jaren van kwaadheid, onbegrip, woede ... tussen. De veroorzaker heeft nooit een teken van leven gegeven. Dat heb ik lang moeilijk gevonden. Ik denk dat een menselijk gebaar ons gezin had kunnen helpen in de verwerking. Van lotgenoten én van veroorzakers hoor ik dat elkaar in de ogen kunnen kijken heel wezenlijk en belangrijk is. Ik pleit er dan ook voor dat de hulpverlening daar meer aandacht voor heeft en de nodige ondersteuning biedt."

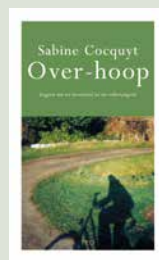
Bij de publicatie van haar eerste boek 'De stille epidemie' in 2000 stelde Sabine Cocquyt dat slachtoffers van verkeersongevallen nog te zeer in een isolement leven, gebukt gaan onder het bagatelliseren van het hele verhaal en vooral van de gevolgen ervan. In 'Mij overkomt het niet' concludeerde Sabine tien jaar later hetzelfde over de veroorzakers. "Eén ding hadden de veroorzakers die ik toen interviewde gemeenschappelijk: ze gingen gebukt onder een schuldgevoel. Dat ze een verkeersongeval hebben veroorzaakt, heeft hun leven getekend."

● Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Wat is er in de communicatie over verkeersongevallen en verkeers(on)veiligheid veranderd sinds 1990? Sabine Cocquyt: "In 1990 was er 0,0 aandacht voor dat thema. Een verkeersongeval was een fait divers. Het gebeurde nu eenmaal. Sinds 2000 is er wel meer aandacht voor verkeersveiligheid. Er wordt een goed maatschappelijk debat gevoerd over nultolerantie, snelheidsbeperking, je houden aan verkeersregels ... Toch blijft het thema in mijn ogen nog te veel een zaak van het individu. Er zijn mensen die er rekening mee houden en er zijn mensen die er royaal hun laars aan lappen. Waarom blijft het rijbewijs met punten zolang in de politieke lade liggen? Dat bestuurders met een lange lijst zware overtredingen blijven rondrijden, is hemeltergend. En waarom treden bedrijven niet strenger op als hun werknemers snelheidsovertredingen begaan? Het gaat hier over mensenlevens, ik wil dat onze maatschappij dat ernstig neemt, er echt iets aan doet, rechttoe rechtaan en zonder bochtenwerk. Met korte termijn verontwaardiging na een ongeval veroorzaakt door iemand die te veel ophad of te snel reed, komen we er niet. Er zijn moedige maatregelen op lange termijn nodig om het tij echt te doen keren. Zolang die er niet zijn, zal ik me blijven roeren in het verkeersdebat."

Meer lezen

Sabine Cocquyt schreef drie boeken over de gevolgen van verkeersongevallen.

In 'De stille epidemie' vertelt de auteur hoe haar ouders verongelukten na een aanrijding met een dronken chauffeur. In 'Over-hoop' beschrijft ze wat er gebeurt als een kind slachtoffer wordt van een verkeersongeval en daar een hersenletsel aan overhoudt. 'Mij overkomt het niet' bundelt indringende gesprekken met vijf veroorzakers van verkeersongevallen.

www.epo.be